Celldömölk, 1940 december 28., szombat. Ára 12 fillér. XIV. évfolyam, 51.

CELLDÖMÖLKI HIRLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Celldömölk, gróf Széchenyi-utca 12. Telefon: 55. Csekkszám 17.258.

Felelős szerkesztő: NAGY IMRE

Előfizetési árak: 1 évre 6, ½ évre 3, ¼ évre 1.50 P. Megjelenik minden szombaton.

Magyarország és az új európai rend

Az emberi világ képenek sorsdöntő, mélyrehaló átalakulásai sohasem váratlanul, meglepetésszerűen történnek. Az események — az idők mélye — magukban hordják az elkövetkezendők csiráit, az új életformák kialakulásának feltételeit. Évekkel, évtizedekkel, sőt sokszor évszázadokkal megelőzően felmerülhetett már valamely a nagy gondolkodók, tervezők agyában, de hiába volt az elképzelés, a gondolat csak akkor válhatott valósággá, ha annak történelmi és társadalmi lehetőségei már megteremtődtek. Így van ez a szemünk előtt lejátszódó nagy európai átalakulásunk is. A szinte anakronisztikusan ható sok apró, egymástól független és egymásnak szembenálló részre szétesett Európa elindult azon az úton, amely ennek a földrésznek egységesítése, ennek a nagy területnek hatalmas gazdasági egységgé való összekovácsolása felé vezet. Az átalakulás legelején tartunk most. Ma minden még csak probléma, minden még csak kérdés, amire választ csak az elkövetkezendő évek fognak adni. De tudnunk kell, merre felé megyünk, ismernünk kell a nagy átalakulás körvonalait, célkitűzéseit.

A nagytérség-gazdálkodás

„Csak egy kellően nagy területe ennek a földnek biztosítja valamely nép létének szabadságát" — írja Hitler „Mein Kampf"-ában. Ez volt az elindulás amely a német politika és gazdaság vezetőiben megérlelte a nagytérségi gazdaság (Grossraumwirtschaft) felé való törekvést. Rosenberg, a német nemzetiszocializmus teoretikusa, még egyelőre csak élettérről beszél: „A német ébredés a népi imperializmust annyiban helyezi, amennyiben a német népnek élettérre van szüksége, hogy egészséges erős létet biztosíthasson magának. A földrajzi viszonyokhoz képest ennek a népi imperializmusnak gondoskodnia kell arról, hogy ez az élettér közvetlenül kapcsolódjon az anyaországhoz és ne jusson arra a sorsra, amit a német középkor hatalmi törekvése szenvedett el."

Az azóta lefolyt történelmi események, különösen az utolsó esztendő tanulságai és eredményei, az élettér kifejezést a nagytérség gondolatával cserélték ki. A két fogalom nem is teljesen azonos. A németek Európa új rendjének nagytérség formájában való megoldását éppen azért fogalmazták így, hogy ezáltal az európai népek érzelmi kíméljék.

De a nemzetiszocializmus elméletből elkülönítve, más szempontok is a nagytérséggazdálkodás felé való törekvés helyességére mutatnak. Anglia elleni háború eddigi eredményei akarja felhasználni arra is, hogy Európának ezt a nagy kérdését megoldja.

A fejlődési nagyon siletette és a közép-európai államok gazdasági összefogását elősegítette Európának a tengerentúli államokról való elvágása. Azok a megállapodások, amelyeket Németország már eddig is kötött egyes európai országokkal, arra mutatnak, hogy a nagytérség-gondolat megvalósítása felé már lényeges lépések történtek.

A világgazdaság új rendje

Kétségtelen, hogy eredetére nézve a nagytérség gazdálkodás háborús probléma. Két háború szülte: az első, amelyik szétszaggatta, a második, amelyik összekovácsolta Európát. Mégis abból a szempontból is meg kell vizsgálni ezt a kérdést, milyen lesz a helyzet a háború befejezése után?

Az eddigi világgazdasági verseny helyébe világrészek versenye lép. Nem földrajzi értelemben kell ezt venni, ha nem inkább gazdasági értelemben. Hogy hány ilyen nagytérség alakul ki, azt ma még pontosan megállapítani nem lehet, sok függ attól, vajjon az angol világbirodalom megmarad e mai összetételében, vagy átalakul. Valószínű, hogy az Egyesült Államok, Szovjet-Oroszország és Japán lesz a három pólus, ha pedig Nagybritannia vezetőszerepe módosulna Afrikában, — így a Délafrikai Unió.

Ez az új világgazdasági rend természetesen más lesz, mint a régi. A nagytérségek közeli ínak az önmagukat kielégítő gazdálkodásokhoz és az igazi külkereskedelmi forgalom tulajdonképpen ezeken belül bonyolódik le az egyes nemzeti gazdálkodások között... Ez persze nem zárja ki a nagytérségek egymásközti forgalmát sem, azonban mindig csak a feltétlen szükséges mértékre szorítja le.

Az európai kontinensnek szüksége van egyes tengerentúli árukra, különösen élelmi szerekre, nem vasérmekre, ásványolajra, kaucsukra, textilnyersanyagokra és így tovább. Viszont Európa a háború után oly nagy ipari exportfölösleggel fog rendelkezni, mint azelőtt még soha.

Ami Magyarországot érdekli

Mi történik az iparilag kevésbbé haladott országokkal a nagytérségi gazdálkodás területén belül? Ez a kérdés vetődik fel. Vajjon szükséges-e, hogy állami támogatással felépített iparukat megszüntessék és feláldozzák az iparilag sokkal erősebb vezetőország érdekében? Az optimisták szerint magának az iparilag legfejlettebb országnak érdeke, hogy a vele kapcsolatban lévő országok iparilag is fejlődjenek és maguk dolgozzák fel mindazokat a nyersanyagokat, amelyek országukban találhatók. Nem félnek attól a pauszinisztikus felfogásnak a bekövetkezésétől, hogy ezáltal ipari kivitelük csökkenne, hanem ellenkezőleg, azt remélik, hogy az állandó iparosodási folyamat a hátramaradottabb országok igényeit és szükségleteit tovább emelik, amint ez már a háború előtt is nem egy országban megtörtént. Az ipari államok exportjának a fokozását nem is tudják másképpen elgondolni, mint a nagytérség területén élő népek vásárlóerejének a növelése útján.

Itt azután ezeken az országokon a sor, hogy természeti adottságaik jobb kihasználásával, terményeik ipari feldolgozásával, mezőgazdaságuk intenzívebb művelésével, egészséges földbirtokpolitikájukkal és szociális intézkedéseikkel a lakosság fogyasztó képességét és termelési eredményeit minél magasabbra emeljék.

Magyarország — nemcsak azáltal, hogy a háromhatalmi egyezményhez csatlakozott, de egyébként is — szorosan kapcsolódott abba a nagytérségi gazdálkodási tervbe, amelyet Németország kezdeményezett és amelyhez Magyarország lényegében már napjaink is hozzátartozik. Ennek a kapcsolatnak egyes iparágakban, amelyekben főleg a hazai mezőgazdasági és bányászati nyersanyagok, valamint a viszonylag még mindig olcsó hazai munkaerő nagy szerepet

Azokban az iparágakban, amelyekben a tengerentúlinak velünk szemben — főleg nagyobb igényeinkhez és részben jobb termelőmunkaviszonyainkhoz fogva is — nyilvánvaló előnyeik vannak, saját termelésünket egyszerűen nem fejlesztenénk tovább, vagy valamelyest csökkentenénk is.

Hogy ez a kép német illetékesek és szakemberek megállapításaiból átalunk felvázolt fenti elgondolásokkal megegyezik, az bizonyos. Az irányzat tényleg az. Végleges szavunk csak a háború befejezése és a békekötés után lehet megállapítani. A háború alatt az anyagellátás szempontjai lesznek az irányadók, ezért amennyire a háborús viszonyok között lehetséges, a nagytérségi gazdálkodás megvalósítása érdekében mindent megteszünk az erre illetékesek. Hogy a háború után mi lesz, arra vonatkozóan ma még felesleges jóslásokba bocsátkozni. De az bizonyos, hogy bármilyen lesz a békekötés, a régi gazdaságtag szétszabdalt Európa helyén csak egységes, gazdaságilag erős Európát hoszhat.

Megalakult a PILVAX KÖR

Az 1848 as időkben történelmi orákat látott a Pilvax kávéház. E kávéház szóla gyülekező helye maradt a magyar alkotó akaratnak.

Folyó évi november 8-án, pénteken e kávéház különtermében magyar írók, költők, katonák a alkotó művészek akaratából megalakult, illetve a magyar szellemiség megújhodásáért való harcára újból elindult a *Pilvax Kör*, amelynek célja az irodalomnak és az alkotó művészeknek a magyar mit lélek makulátlan tisztaságában való megújhodása, a Petőfi, Arany, Jókai, Bessenyei György, Berzsenyi Dániel, Vörösmarthy, Báró Kemény Zsigmond, Madách Imre, Komjáthy Jenő által mutatott utatson.

A Pilvax kör alapítóinak résztvesznek: Baróthy József író (Gyergyó), Holló Ernő

író (Csikszereda), F. Papp Zoltán író (Szabolcs), O'csvay Gyula író (Bihar), Remsey György író (Gödöllő), Máté Török Gyula ny. testőrezredes (Gödöllő), Apáthfalvy Czene János festő, Apáthfalvy Czene Béla festő, Antalffy Mária szobrász, Eőssze András szobrász, író, Mokry Mészáros Dezső festő, Tábor János festő, Ajtelin Lajos festő, Mu-

[illegible] és Szemzy Árigold festő kör minden pénteken tartja [illegible] délutánjait délután 2—8 óráig a [illegible] kávéházban (IV. Pavax köz) — s az [illegible] délutánokra minden a [illegible] iránt [illegible] érdeklődőt szívesen szeretettel meghív.

A falu a színműíró szegénylegények eldorádója

Az iskolánkívüli népművelésnek legnagyobb hatással leghatásosabb eszköze a műkedvelők által bemutatott színdarab. E színde-[illegible] r a maga hálás közönségé, s egy-egy előadás hetekig, sőt hónapokig élménye marad a község lakóinak. Éppen ezért, ezeknek a daraboknak olyanoknak kell lenniök, melyek elgondolásban, tárgyban, stílusban százszázalékig magyarok, irodalmi értékűek, nevelő hatásúak s csak mellett szórakoztatók is. Tehát több követelni való nyilvánul meg irántuk, mint a fővárosi színházak darabjai iránt, [illegible] lő a kasszasiker, [illegible]

Ha vizsgálat alá veszzük a falusi műkedvelők által előadott darabokat, sajnálattal kell megállapítani, hogy azok legnagyobb része vagy a fővárosi színpadok leggyengébb lejáratú, ostoba, leha, magyartalan, alantos ízlésre való, ripityom cifrázású, slágerrel mázolozott lelki méreg, vagy pedig jószándékú de kevés tehetséggel megírott, a legtöbb hibákkal tündöklő pesti darabok erőtlen lekopírozásával próbálkozó balkezes „írók" kezdetleges tákolmányai, a hajánál fogva előrángatott irredentizmussal és piros-fehér-zöld hazafiságával.

Hát ebből elég lenne. Csömörlésig elég is volt, az ízléstelen és sületlen lelki táplálékból. Falusi műkedvelők részére írni szándékozó urak! — vegyenek példát a „Földindulás"-nak lelket megrázó, igaz könnyeket sajtoló szépségéből: ilyet, ilyeneket és ilyen művészi gazdagsággal próbáljanak írói adottságukkal darabokat kitermelni s ezeket adni a falunak, annak a népnek, mely ezeken az előadásokon tanulni, okulni, művelődni, nem pedig csak nevetni akar. Az illetékes engedélyezőknek jó lenne ezeket figyelembe venni, s akkor a falu színpada nem lenne a színműíró szegénylegények Bakonyerdeje, hanem a nemzeti művelődésnek az iskola melletti egyik hatalmas [illegible]

Szentgyörgyi Murgács Kálmán.

Száz éves fennállásához érkezik a Vasmegyei Mezőgazdasági Takarékpénztár r. t. celldömölki fiókjának anyaintézete, a legrégibb magyar bank

Immár száz esztendeje lesz az uj évben, hogy nevében a „pesti" szót viseli, holott munkássága, üzletműködése, alapítása óta az egész ország gazdasági életét szolgálja. Az ezernyolcszázas évek elején Pest és Buda két külön város volt, igaz, testvérváros de nem tartoztak össze. Saját külön életüket [illegible] szemben, a Duna két partján, s a hajóhid volt közöttük az egyetlen kapocs, a tél beálltával azt is leszedték, s csak jégzajlás elvonulása után állították fel ismét. Buda a magas hivatalok, magasrangu tisztviselők és katonák városa, Pest pedig kereskedelmi s iparosodni akart. A pesti kereskedők és iparosok arra törekedtek, hogy [illegible] kivívják maguknak a megbe-[illegible] és a népszerűséget, ezért dolgoztak, azaz dolgoztak volna, ha a mostoha, sőt kedvezőtlen hitelviszonyok nem nyomorították őket. Mikor 1830-ban elhangzott gróf Széchenyi István, a legnagyobb magyar jajkiáltása, hogy hitel nélkül nincs boldogulás, a pesti kereskedők elhatározták, hogy bankot alapítanak. És ezek a pesti kereskedők nem Pest számára akarták a bankot létesíteni, az egész országra gondoltak, amit életükben igazol, kérvényükben az „Első Magyar Kereskedelmi Bank" cégért említették, s a részvényaláírási ivekben is így nevezték el az intézetet.

Mire V. Ferdinánd király, 1841. október 14-én aláírta a szabadalom-levelet, a cégér megváltozhatott, de az alapvető elgondolás, mely az egész ország, a pestinél még válságosabb helyzetben álló vidéki kereskedelmi és ipari élet támogatását tűzte ki feladatául, nem változott meg.

Az előkészítő munka után, ami a 2 millió pengő-forintnyi alaptőke 500 forint névértékre szóló részvényeinek lejegyzésére megindult, az az egész országra kiterjedt. A vidék éppenugy felismerte a bankalapítás szükségességét, mint a főváros. Az első [illegible] között találták, a Pest-Budai lakosokon, József nádor, Széchenyi István gróf, Andrássy György gróf, Appiano József kereskedő, Gömöry Károly gyógyszerész, Gastbrunn Ádám ezredes, Hartleben Konrád Adolf könyvárus, Nagy József posztókereskedő, gróf Nákó Sándor, öt Podmaniczky báró és Reseta János egyetemi tanáron kivül, ifj. Berkóczy grófot Kassáról, Borchio'd Antal grófot Fülekről, Albanich János Győrgyőt Szekszárdról, Dobsa Sámuelt Makóról, a két Festetich grófot Tolnáról, Huszár Józsefet Kőszegről, Marcibányi Lajost Csókáról, Plath János tudor-tanárt Kassáról, Plahler Károlyt Keszthelyről, a Sztáray grófokat Nagymihályról, azonkivül Lád, Nagy Szent Miklós, Lovasberény, Ölcs, Hidgya, és Kurla Kesz helységből is jelentkeztek részvényjegyzők.

Az intézet működése kezdetén beigazolta, hogy valóban országos munkát óhajt kifejteni. Az első nagyszabású segítséget, melynek jelentősége a Pest-Budai kereteken túlnő, a Központi Vasuttársaságnak nyujtotta. Ez a társaság építette az első magyar közforgalmi gőzüzemű vasutat Pest és Vác között, 34 kilométeres szakaszon. A vasutnak adott hitellel a Kereskedelmi Bank évtizedekre eljegyezte munk-[illegible] gos vasut-hálózat [illegible] kájával. A kilencv-[illegible] meg az [illegible] lomtok: Budapest—Kiskunfélegyháza, Balatonszentgyörgy—Somogyszob, Haraszti—Ráckeve, Békés—Csanádi Hév, Bodrogközi megyei Vasut.

A vasutépítő program évről-évre fejlődött, s ahol a közlekedés megszűnt, szebbé, jobbá lett a vidék élete, gazda drágábban adta el termését, a kereskedő és iparos áruforgalma megnövekedett és a közszükségleti cikkek beszerzési árai csökkentek.

A hatvanas évek elején létesítette az intézet az első szoros vidéki összeköttetéseket. Már erős, kiállta a szabadságharcot követő idők tűzpróbáját. Kossuth Lajos pénzügyminiszter a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal kötött szerződést a Kossuth-bankó kibocsátására. Az intézetnek ez a szerepe be van írva a magyar történelem aranykönyvében, igazi hősi szerep volt, méltó a szabadságharc fejezeteihez. Az abszolutisztikus kormány idején lidércnyomásként nehezedett a bankra a Kossuth bankó kibocsátásának pénzügyi következménye, de lassan-lassan e nyomás alól is felszabadult. A koronázás előtti évben, 1866-ban lép összeköttetésbe a Szegedi Kereskedelmi és Iparbankkal és szinte egyidejüleg az Első Bánáti Kereskedelmi és Iparbankkal is. Ez csak a kezdet kezdete a vidék pénzügyi és hiteléletének munkakörébe való bekapcsolásában. Soron követte az egész országra kiterjedő hálózat megteremtése, ugy, hogy a százéves fejlődés utján ma már az egész országot behálózó vidéki fiók- és leányintézetei és utóbbiak fiókjai jelzik.

A Felvidék egy részének visszacsatolásával majdnem egyidejüleg ott is felállította leányintézetét.

Erdélyben a régi, nagy hálózattal bíró Erdélyi Bank R. T. mellett Nagyváradon ujból megnyitotta a román uralom alatt kényszerűségből beszüntetett fiókját.

A megnagyobbodott Magyarország területén négy fiókja, 24 leányintézete és utóbbiaknak 12 fiókja működik.

Igy gondolták el az alapítók, igy gondolkozott a bank fennállása óta és igy gondolkozik ma is. Szíve, mely a fővárosban van, az egész országért dobog, ezer dolgozó karja kinyulik az alföldi tájak és a magyar bércek felé, magához öleli egész gazdasági életünket. A Kereskedelmi Bank százéves születésnapja az egész ország ünnepe.

Adassék tisztelet a katonaeszménynek!

A vitézi Rend Zrínyi Csoportja minden napos foglalkozásának első mondata ez a köszöntés.

Több ez a négy szó, sokkal több, mint komoly köszöntés, kivált ha megadjuk a tiszteletet a katonaeszménynek, akkor nem valami elavult és főként nem idegen elméletnek, hanem lelkünk jobbik felének, eleven magyar énünk igazi arcának tisztelgünk.

A magyar katonaeszmény nem mesterséges elmeszülemény, hanem a magyarság faji sajátságaiból és történelmi sorsából fakadó — természetes életszemlélet. Erőnket ősidőktől kezdve máig mindig egészséges katonai szervezetünkből merítettük. Katonai erényeink tartották meg ezer éven át, ezután is azok fognak megtartani. Viharos történelmi multunk során mindig akkor voltunk nagyok és hatalmasak, amikor katona ült a trónon vagy állott az ország kormányánál. Elég csak végig futnunk gondolatban nagyjaink során, honalapító Árpád vezértől kezdve Szent Istvánon, Szent Lászlón, Nagy Lajoson, Hunyadi Jánoson, Hollós Mátyásig.

A katonaeszmény hordozója és megvalósítója a hősi, tehát az örök magyar embertípus: a magyar katona, aki kötelességtudó lény, harcos lény és istenfélő ember. Kötelességtudó lény, aki a kötelességét, a mindennapi munkáját nemcsak haszonért, vagy a büntetéstől való félelemből teljesíti, hanem belső természetes és tudatos fegyelemből, még akkor is, ha ez áldozatot jelent, mert tudja, hogy szerves része ő a nemzeti közösségnek, amelyen kívül elvész és elpusztul, valamint, hogy a nemzet jóléte az ő egyéni jólétét is jelenti. Harcos lény: aki utolsó csepp véréig küzd minden ellenséggel és hazájáért, nemzetéért, ha kell, büszke örömmel áldozza az életét is. És istenfélő ember: akinek hite az az igaz meggyőződés, hogy Isten atyai kézzel vezeti sorsunkat, mert célja van velünk. Ha nem lett volna célja, nem tette volna meg értünk és velünk azt a csodát, hogy ezer év minden viharában megtartott minket magyarnak.

A katonaeszmény lényege: tudás, alkotás és szervezett erő. A tudás megszerzésének csak egyetlen módja van: a szorgalmas tanulás; alkotni csak tudással és verejtékes munkával lehet, és mindenhez kell a szervezett fizikai, erkölcsi és szellemi erő. Nem elég csak a nyers erő ahhoz, hogy megálljunk a nemzetek versenyében, hogy fejlődjünk és gyarapodjunk. Kell hozzá nagy erkölcsi és szellemi erő is: a közösségi tudat legyőzhetetlen ereje, s a fegyvereken: az ekén és a kardon kívül — kellenek hozzá a szellem hatalmas fegyverei.

Ez az alapja a katonaeszmény szolgálatának, annak az egészséges magyar harcos szellemnek, amely életelője, fenntartója és egyetlen biztos alapja nemzetünk életének.

Ez a harcos szellem az erőforrása annak a többletmunkának, amelyet minden magyarnak el kell végeznie, a maga egyéni őrhelyén.

Több és jobb munkát végezni, mint eddig, igazabb hittel, tisztultabb erkölccsel magyarabb magyarnak, megmaradó és megtartó magyarnak, tehát magyar katonának lenni: ez a magyar katonaeszmény gyakorlati szolgálata.

*

„...Kinek szántunk, kinek vetettünk, kinek arassunk, kinek neveljük édes magzatainkat, ha securitásunkra most gondot nem viseltünk..." (Zrinyi)

*

„...Az ember egész életét úgy rendelje el, hogy jól halhasson meg..." (Zrinyi)

*

„...Szántson, vessen, boronáljon, arasson és sok dolgot igyon véghez a gazdaember, ha élni akar cselédestül..." (Zrinyi)

*

„...Ne szánjam véremet, ne szánjam életemet..." (Zrinyi)

A székely kérdés

Erdély jelentős része visszatért. A visszatérés örömünnepségei végetértek, beértünk a hétköznapok szürkeségébe. E hétköznapok munkásainak legfontosabb feladata azoknak a kérdéseknek megoldása, amelyek a 22 éves román uralom alatt kizsarolt erdélyi magyarság, különösen a dolgos, törekvő, ezermester székelyek foglalkoztatását, ezen keresztül életszínvonalát emeli.

A sziklás, szakadékos tereppel a kevésbbé termékeny hegyi földekkel visskodó székely gazdasági életet meg kell erősíteni. Mezőgazdasági helyzetét vezetni és fejleszteni, termését fokozni, értékesítési módozatait megszervezni és elősegíteni, állatállományát nevelni, ipari és kereskedelmi tevékenységét korszerűsíteni. — Itt van még a közbirtokosságok ügye, a legelőkérdés, a Székelyföld villamosítása, a szövetkezetek ügye, az erdő kitermelés céltudatossága.

Itt van a székely háziipar kérdése, a földgázmezők ügye, az altalaj átkutatása, az ásványvizek a gyógyfürdők ügye. Mind csak egy-egy összefogója a megoldandó problémák tömegének.

Da nemzetvédelmi szempontból van még egy égető probléma, a székely visszavándorolás megindítása. A székelyek kivándorlása az Amerikába vándorlás idején, a 80 as években lett nagyarányú, de a székelyek Regátba özönlése már sokkal régebben, századokkal ezelőtt megkezdődött. Az erdélyiek kijárt utakon mentek át a szorosokon. — A trianoni 22 év alatt pedig nem lévén határ Erdély és Románia között,

tízezrével özönlött Bukarestbe és a dunai kikötő-városokba a székely munkás,

velük együtt a nők, akik társul szegődve, a Regátban keresték megélhetésüket.

A cselédkérdés — családkérdés

A visszacsatolással kintrekedt munkásság visszatelepítésének fontosságát belátva, a magyar társadalom azon fáradozik, hogy a minden támasz nélkül Romániában maradt női munkásokat mielőbb visszatelepítsék. Ez a magasztos feladat az Egyesült Női Tábor vezetőségének jutott osztályrészül.

Az ENT a bukaresti székely nőket szeretné elsősorban elhelyezni Budapesten. Nagy baj, hogy most azok jöttek ki Romániából, akik vagy éppen hely nélkül voltak, vagy akiket kiutasítottak. Rengetegen maradtak ott kiváló, jó munkaerők, akiket gazdáik visszatartanak.

Értesültünk róla, hogy ez év januárjában ötezer erdélyi lány ment Bukarestbe és még csak kétszáz bukaresti magyar lány jutot el a Női Táborhoz.

Megtörténik, hogy nem érkeznek meg Pestre azok, akik Bukarestiből elindultak. Az ottani reformátusok diakonisszája levelet ír, hogy ekkor és ekkor indul Pestre husz fönyi leánycsoport. — Mi várjuk őket és

megtörténik, hogy a levélben felsorolt husz lányból megérkezik három.

Nem tudjuk, hogy a közben Erdélyben leszállókkal mi lesz. Azokat a székely leányokat, akik Erdélyből jöttek, de Bukarestbe még nem szolgáltak és nincsenek feltétlenül rászorulva arra, hogy Pesten éljenek, rábeszélik, hogy térjenek vissza Erdélybe és ott keressenek megélhetést, mert a Bukarestiek visszahozásán és a jelenlegi erdélyi munkakeresők kérdésén túl is sürgősen meg kell oldani a családvédelmi törvényen belül a cselédkérdést. Fajtánk érdeke...

—

Székely sorsok

Bukarestet járt lány így panaszolja sorsát: Bara Teréznek hívják. Szülei Petrozsény vidékiek, két éve nem látta őket. Selyemgyárban dolgozott Bukarestben. Idén tavaszon indokolás nélkül elbocsátotta a gyár 56 magyar munkástársnőjével együtt. Azóta egy „erősen jó asszonynál" szolgált egy román ezredes feleségénél. Román diákurak összefrták a rendőrségi nyilvántartókban a Bukarestben szolgáló magyar lányok nevét és az állott jó ezredes feleségét

felszólították, hogy alkalmazottját azonnal bocsássa el.

— Az asszony ijedős volt. Nem merte visszatartani. — Elküldötti. A testvérem ott maradt egy másik családnál, mert azt nem zaklatták.

Másik két fiatalasszony így panaszkodik. Makkfalviak, rokonok. Bukarestben sohasem járnak. Egyiknek három nagyobbacska gyermeket hagyott otthon az anyjánál, a másik egy hétbónaposat. Utóbbit igyekszik visszatérésre bírni, de Séba Kálmánné, sz. Molnár Ágnes 18 éves asszony szomorúan rázza a fejét:

— Otthon még hat testvérem van. Egy most menekült hozzánk Hunyadmegyéből. Az édesanyám tartsa a gyermekivel. Földünk nincs. Anyám részes munkából él. Ő tartsa az kicsi bubámat es. Az uram es kijött. Táncsak akad valami munka. Gyárban. Együtt. Erősek vagyunk. Fiatalok istálom. Az uram es csak 23 éves. Azt az egy gyermeket eltartsa anyám a napszámból, amig mi itt keresünk valamit.

Bernád Amália, a nagyszebeni Bonferiféle posztógyárból jött el Pestre szolgálatot keresni. Férjestől.

— Elbocsátottak?

— Nem kérem. Csak fenyegettek, féltünk. S hátha Pesten jobb lesz.

— No hiszen! — valaki felkacag.

Kerekképű udvarhelyi piros lajbis fiatal leányka. Lehet vagy 16 éves. Megszólítja egy úr:

— Nem tetszik Pest neked!

— Hahát — kacagja —, sze még piacs sincs.

A kicsi leányka udvarhelyi, eddig csak Temesváron szolgál s úgy gondolja, hogy az a rendes város, amelyiknek van egy széles, tágas főjere s abból kiágazó néhány utcája. De ezt a furcsa Pestet nem tudja kitanulni.

— Örökkétig ellévedek.

Hogy hívják?

— Dimény Eszter.

— Főzni tud-e?

— Én nem!

Porszívógépet látott-e?

— Én olyant sohase!

Énekelni csak tud?

Hahotázni kezd.

— Azt biza igen! — Egyezkednek. Ha kivizsgálja az orvos, havi 20 pengőért elviszi tanulni magához. Egyszerre kiragyog az arca. Azt mondja, hogy ő mindent megtanul, csak mutogassák.

HÍREK

Újévi ének.

Írta: Kemenes.

Újévre már eddig sok éneket írtam...
Örültem, kacagtam és ha kellett sírtam...
Amikor sorsbajunk kemény vihar fúrte,
Szívem a reménység rózsaláncát fűzte;

A csüggedő szívbe reménymagot szórtam
S a sűket fülekbe keményhangon szóltam.
Nemzetem sorsáért aggódó szívemmel
Szembeszáltam bátran az átkos közönnyel;

Amikor még egünk sötét volt és gyászos,
Szóltam, mint ős-magyar jövőtlátó látnos,
Szóltam Kassáról és daloltam Váradról,
Zsoltárt énekeltem „ama dicső napról!"

A jósiatom betelt! s ma szorongva állok
Az újév küszöbén... Benne mit is látok?
Mit mondjak ma néked én jó magyar népem?
— Nem vagy még túl minden bajon, szen-[vedésen!...

Ám egeden ragyog az Isten szép napja,
Az igazság és a jog fényét ragyogtatja,
Küzdelmeid között csak égre nézz bátran,
Hol nem bírtok ketten, majd megbírtok hár-[man!

Összeforrva, hittel, bárhogy zúg az orkán,
Magyar őrszem áll a Kárpát havas ormán,
S mit eddig álmodtál, mind valóra válik,
Örömének száll majd le az Al-dunáig! —
Ez ma a jósiaton, ezt üzenem néked:
„Megéred én népem az új ezerévet!"

ELADÓ Nagyvárad utcában 340 négyszögöles telek, tele gyümölcsfával, cserepes-tetős házlövel. Cím: Ostffy-tér 3.

— **Karácsonyfaünnepélyek.** Az ev. Nőegylet december 20-án délután tartotta az ifjúsági otthonban szeretetünnepét, amikor is több mint 700 pengő értékben segélyezte a rászorulókat és megvendégelte a jelenlevő megsegélyezetteket, akikhez Molitórisz János esperes-lelkész intézett beszédet. Az ünnepélyen a leányegyesület énekelt, az iskolásgyermekek szavaltak. — A fiúpolgári iskolában is december 20 án, pénteken délután volt kedves kis karácsonyfa ünnepség a tanulók részére. — A kórházi betegek hétfőn, 23-án este örültek otthonuktól távol, szenvedéseik között is annak, hogy Jézus a szenvedők és beteg részére is tud örömöt hozni a szeretet ünnepén. Minden szobában volt karácsonyfa, a nagy kórtermekben pedig kis ünnepély, amelyen az orvosok, az ápolónővérek és a kórházgondozó lelkészek vettek részt. A betegek közül szavalók emlékeztek meg a nap jelentőségéről, majd mindenkiről pár mondatban Jándi Bernardin apát szólt a betegekhez. — Az ev. betegek részére vasárnap délután volt istentisztelet és úrvacsoraosztás, amit Molitórisz János lelkész végezett. a leányegyesület énekeli karácsonyi éneket. — Az evangélikus elemiskolások szombaton az iskolában rendeztek kedves kis ünnepséget, míg a Leányegyesület vasárnap este az Otthonában tartott karácsonyfaünnepélyi nagy érdeklődés mellett. — A Stefánia Szövetség csíkdömölki fiókja 40 pártfogoltjai részesítette ez évben élelmiszer és ruházati cikkekkel való támogatásban.

ELADÓ egy 30-as gyermekbakancs hozzávaló korcsolyával és egy játszó babakocsi. Ugyanott 2 db bútorfaszár függöny. Cím: a Kiadóhivatalban.

Magyar Testvér!

Hazaaruló vagy, ha vásárlásaiddal nem a keresztény magyar testvéredet támogatod!